

СТАНОВИЩЕ

от проф. Иван Петров Топузов - катедра "Кинезитерапия" на Факултет "Обществено здраве и спорт" при ЮЗУ "Неофит Рилски" – Благоевград.

Относно: Конкурс за академичната длъжност **доцент** в професионално направление 4.3. Биологически науки (Приложна неврофизиология), за нуждите на катедра „Логопедия“ към факултет „Обществено здраве и спорт“ при ЮЗУ „Неофит Рилски“- обявен в Държавен вестник, брой 64, от 05.08.2014 г.

За участие в конкурса документи е подал само един кандидат – СТОЯН РАЙКОВ ВЕЗЕНКОВ – главен асистент в катедра „Логопедия“, факултет „Обществено здраве и спорт“ на Югозападен университет “Неофит Рилски” - Благоевград.

Кандидатът за доцент е опитен специалист в областта на неврофизиологията, дългогодишен преподавател в катедрата.

Същият е защитил **дисертация** през 2004 г. в Георг-Август Университет, Природоматематически факултет, Департамент по неврофизиология в Гьотинген, Германия, за което получава образователната и научна степен “доктор”.

В конкурса за доцент кандидатът представя **39 научни труда**. От тях: Монографии – 2 бр., Ръководство – 1 бр., Учебни пособия – 2 бр., статии в списания и сборници на чужд език – 15, статии в списания и сборници на български език - 19.

Научната тематика, разработвана през годините от кандидата е разностранна, като засяга различни проблеми:

- приложна неврофизиология (биофийдбек и невробиофийдбек);
- приложение на биофийдбек в логопедичната клинична практика;
- модели за изследване на ритмични характеристики на звуковата комуникация;
- невромодуляция на звуковата комуникация;
- приложение на метода на проф. Антон Антонов за невробиологични изследвания;
- приложни аспекти на откриването на огледалните неврони като неврофизиологичен механизъм на емпатията.

Монографията “Приложна неврофизиология на човека – ЕЕГ – фийдбек, и биофийдбек” е посветена на биофийдбек - методите, като се прави разграничение между биофийдбек и неврофийдбек - методите.

Последните се използват за диагностика и терапия в неврологията и се базират на електроенцефалографския метод. Авторът описва подробно използваната от него холандска апаратура NeXus – 10, методиките за работа, ЕЕГ-фийдбек-техниките и работните протоколи. Тези раздели са не само информативни, в тях има собствени оригинални изследвания с приноси към теорията и практиката. Усеща се личния опит на автора, който би бил полезен на много специалисти, работещи в областта на невронауките, невробиолози, невролози и психиатри. Наред с тях и педиатрите също биха проявили интерес към диагностиката и лечението на хиперактивността и дефицита на внимание, засягащ доста деца, тъй-като ЕЕГ-фийдбек-терапията може да нормализира спектралните ѝм ЕЕГ-характеристики и се явява алтернативен метод за лечение /извън медикаментите/. Тук искам да посоча деликатността на автора, който предлага методи за диагностика и терапия, но с основание избягва да навлиза в интимните клинични проблеми на тези тесни медицински специалности.

В *книгата* на Стоян Везенков в съавторство с Елка Горанова “Соматична поведенческа терапия - биофийдбек – парадигми, проблеми, приложения, ефикасност” (2013) се разглеждат проблеми, свързани с разбирането на биофийдбек-методите, като се показват техния универсален характер и възможностите им да повлияват благоприятно на здравето и психичното състояние на хората, вкл. да подобряват качеството на живота им.

Тезата на авторите, която като червена нишка пронизва целия труд е, че личността участва в сложната среда около нея и може чрез поведението си да влияе на действителността вън и вътре в себе си.

Показани са възможностите на биофийдметодите да повлияят за възстановяване на баланса на тялото, особено когато той е нарушен.

В рамките на 10 глави в книгата последователно се разкриват тези реални, според авторите възможности за човека. За целта те цитират и критично използват убедителни според тях факти, ползвайки както старите класически теории, така и най-съвременни публикации по въпроса, особено при изясняване на проблема “психика-тяло”.

Направена е сполучлива връзка между поведенческа терапия и биофийдбек (глава 4), като уместно, с оглед на специалността е направен опит да се изясни и мястото на биофийдбек в логопедията.

Детайлно са разгледани физиологичните процеси, които обясняват на органично ниво възможностите за овладяване на възникнали дисфункции, най-вече чрез повлияване на стреса. Навлиза се (на база чужд опит) дори в сериозни функционални нарушения и нозология, обект на психиатрията. Уместно са споменати реалните възможности за въздействие при някои психиатрични синдроми и заболявания, като фобии, депресии, зависимости и дори шизофрения. В глава 5 авторите се спират и на

възможността за повлияване на психосоматични заболявания на сърдечно-съдовата и храносмилателната система.

В края на книгата (глава 11) е показана обективно съществуващата връзка между някои логопедични проблеми като плавностните нарушения на речта и заекването и възможностите за тяхното повлияване, чрез биофийдбек терапията.

В добавените три приложения са показани практическите възможности за използване на биофийдбек в реалната лечебна практика, вкл. с използваните от авторите протоколи за работа. Като цяло, книгата е едно интересно четиво, което обогатява доста оскъдния у нас книжен пазар на подобна литература и е учебно помагало за студентите по логопедия, социални дейности, психология, а вероятно и за всички, които проявяват интерес към овладяване на тайните на собственото си тяло.

В значителна част от публикуваните от Везенков *статии* се засяга тематика, свързана с метода на биофитбека и използването му в невротерапията на пациенти. Като самостоятелни публикации, те вече са изиграли своята полезна роля – да информират и заинтригуват нашата научна и медицинска общественост за перспективността на тези методи, за тяхното бъдещо развитие и практическо прилагане и у нас.

Специално внимание заслужава оригиналната му разработка за *Неврофизиология на емпатията* (2008). Идеята за съществуването на огледалните неврони в мозъка и възможността за осъществяване на надсетивна връзка между две психики (две личности) е иновативна и е предпоставка за нови парадигми в невробиологията, а и в психологията и медицината.

Приветствам разработките относно психофизиологичното изследване на мотивацията за постигане на цели при различни ситуативни условия (2011), както и опита да се използват биофийдбек и невробиофийдбек като съпътстващи тренировки при спортистите (2010).

Много и от останалите теоретичните постановки в посочените трудове на Стоян Везенков са оригинални, имат приносен характер и се публикуват за пръв път у нас.

Кандидатът е участвал успешно в множество национални научни и образователни *проекти*, както и в проекти на Югозападния университет.

Учебната дейност на кандидата за доцент винаги е заемала много важно, понякога през годините приоритетно място в неговото ежедневие в Университета. В последните години е разработил и внедрил в обучението на студентите *учебни програми* по Приложна неврофизиология (нова учебна дисциплина), по Неврофизиология, по Неврофизиология на комуникацията и други за специалността *Логопедия*.

Един ретроспективен поглед върху досегашната професионална кариера на кандидата за доцент показва, че той е отдавал голямо значение на научната си дейност, но наред с това има сериозна преподавателска и обществена дейност. Понастоящем той е един от най-опитните практики и теоретици в областта на приложната неврофизиология не само в ЮЗУ, но и в България, което е предпоставка за хабилитирането му.

В заключение, имайки предвид цялостното научно творчество на кандидата, натрупаният от него през годините сериозен опит в областта на преподавателската дейност и посочените научно-теоретически и приложно-практически приноси, считам, че **СТОЯН РАЙКОВ ВЕЗЕНКОВ**, доктор, напълно отговаря на изискванията на ЗНЗС и може да му бъде присъдена академичната длъжност **ДОЦЕНТ** в професионално направление 4.3. Биологически науки (Приложна неврофизиология).

Аз лично гласувам с “ДА” !!!

/проф. д-р Иван Топузов, д.м., д.п.н./

06.11.2014 г.
София